

ROZPOČTOVÝ VÝHLED STATUTÁRNÍHO MĚSTA LIBEREC 2014 – 2018

B1+/AQE

Vyhovující subjekt, s dostatečnou schopností splácet své aktuální závazky, s nejistým budoucím rizikem již v krátkém časovém horizontu.

STR 2

Krátkodobě kvalitní subjekt s dobrou schopností splácet své aktuální závazky.

Obsah

Úvod.....	3
1 Analýza hospodaření uplynulého období.....	5
1.1 Úvod do rozpočtového hospodaření	5
1.2 Analýza hospodaření.....	6
1.3 Analýza rozpočtu	13
1.4 Závěry analýzy rozpočtu.....	15
2 Rozpočtový výhled města	16
2.1 Zdroje rozpočtového výhledu	16
2.2 Sestavený rozpočtový výhled	16
3 Ekonomické hodnocení města	23
Závěr	24
Seznam tabulek a grafů	27
Stupnice ekonomického hodnocení AQE advisors, a.s.....	28

Úvod

Rozpočtový výhled je nástrojem střednědobého plánování a je přínosem i pro ty nejmenší obce. Umožňuje nastavit dlouhodobou udržitelnost financí, vymezit finanční možnosti municipality, zajistit zdravý vývoj financí a schopnost územního samosprávného celku dostát svým závazkům. Vytvořením tohoto dokumentu je naplněno povinné ustanovení zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Obsah dokumentu přesahuje rámec zákonných náležitostí uvedených v § 3 zmíněného zákona. Nejen že analyzuje hospodaření v minulosti, ale je sestaven v daleko větší podrobnosti, než stanovuje zákon. I proto usnadňuje takto vytvořený rozpočtový výhled rychlejší sestavení rozpočtu, koncepční a plánovitě financování potřeb, přehled o možnostech hospodaření obce v budoucím období, o využití návratného způsobu financování a dlouhodobý komplexní pohled na výsledek hospodaření a finanční situaci územního celku. Při čerpání finančních prostředků z EU je přínos rozpočtového výhledu ještě markantnější.

Pro správnou funkci výhledu je třeba, aby jej samospráva plnila a ročně aktualizovala. Je nutné pružně reagovat na aktuální ekonomickou situaci a pravidelně rekapitulovat hospodaření samosprávy. Výhodou rozpočtového výhledu je velká možnost manévrování do střednědobé budoucnosti a připravit včas strategii hospodaření a financí.

Podkladem pro tvorbu rozpočtového výhledu se staly následující zdroje:

- Účetnictví let 2008 – 2012
- Rozpočty let 2008 – 2012
- Splátkové kalendáře závazků města
- Predikce sdílených daní na roky 2014 – 2016 ze státního rozpočtu (resp. střednědobého výhledu státu)
- Platný rozpočet města na rok 2013
- Návrh rozpočtu města na rok 2014
- Koeficienty odpovídající potřebám, povinnostem a ekonomickému hospodaření města dle předpokládaného vývoje ekonomiky státu
- Předpokládané nahodilé příjmy a výdaje

Aby byla zachována efektivnost rozpočtového výhledu, měl by být každoročně aktualizován a jeho platnost prodloužena o další jeden rok, aby byl znám aktuální stav a vývoj hospodaření. Za těchto předpokladů má samospráva možnost operativně reagovat a svými rozhodnutími korigovat hospodaření územního samosprávného celku.

Definice základních pojmů

- **Běžné příjmy** – daňové příjmy, nedaňové příjmy a provozní dotace (transfery)
- **Kapitálové příjmy** – prodej pozemků, ostatních nemovitostí, akcií a majetkových práv
- **Kapitálové příjmy celkem** – obsahují kapitálové příjmy a investiční dotace (transfery)
- **Provozní přebytek** (saldo provozního rozpočtu) – rozdíl běžných příjmů a běžných výdajů. Výše provozního přebytku by měla **vždy** nabývat kladných hodnot a neměla by v čase klesat.
- **Rozdíl provozního přebytku a splátek jistin** – rozdíl provozního salda a splátek krátkodobých i dlouhodobých úvěrů. Také výše tohoto ukazatele by měla být **vždy** kladná
- **Saldo bez financování** – rozdíl celkových příjmů a výdajů
- **Saldo úplné** (saldo rozpočtu) – celkové příjmy a přijaté úvěry minus celkové výdaje a uhrazené splátky úvěrů
- **Dluhová základna** – celkové příjmy po konsolidaci
- **Dluhová služba** – součet splátek úroků a splátek jistin
- **Ukazatel dluhové služby** – podíl dluhové služby a dluhové základny. Jeho hodnota by neměla přesáhnout 25 %
- **Index provozních úspor** – podíl provozního přebytku a běžných příjmů. Výše tohoto ukazatele by neměla klesnout pod 10 %. Ideální hodnota se nachází v intervalu 20 – 25 %.

Použité zkratky

- **UC** – účetní skutečnost
- **RS** – schválený rozpočet
- **RU** – upravený rozpočet
- **RV** – rozpočtový výhled
- **PP** – provozní přebytek
- **HČ** – hospodářská (podnikatelská) činnost
- **PO** – příspěvková organizace
- **DPFO** – daň z příjmů fyzických osob
- **ZČ** – závislá činnost
- **OSVČ (SČ)** – osoby samostatně výdělečně činné
- **KV** – kapitálové výnosy
- **DPPO** – daň z příjmů právnických osob
- **DPH** – daň z přidané hodnoty
- **MF** – ministerstvo financí
- **SML** – Statutární město Liberec

1 Analýza hospodaření uplynulého období

Analýza hospodaření dává ucelený přehled o hospodaření předcházejících období a zároveň slouží jako důležitý podklad při modelování a tvorbě rozpočtového výhledu.

1.1 ÚVOD DO ROZPOČTOVÉHO HOSPODAŘENÍ

Při vyhodnocování finančního hospodaření municipality si je třeba uvědomit, že rozpočet i rozpočtový výhled se skládá z příjmů a výdajů.

Příjmy územně samosprávného celku jsou veškeré nenávratně inkasované prostředky, opětované i neopětované, včetně přijatých darů a dotací, a přijaté splátky půjček v rámci rozpočtové politiky. Příjmy jsou členěny na běžné a kapitálové. Běžné příjmy jsou tvořeny příjmy daňovými, nedaňovými a provozními dotacemi. Jedná se tedy o každoročně se opakující příjmy, které slouží k pokrytí běžných výdajů. Kapitálové příjmy, tj. příjmy z prodeje dlouhodobého a finančního majetku a investiční dotace, mají charakter nahodilých příjmů a jsou určeny především k pokrytí investičních záměrů územního samosprávného celku.

Výdaje jsou veškeré nenávratné platby na běžné (neinvestiční) i kapitálové (investiční) účely, opětované i neopětované, a poskytované návratné platby (půjčky) v rámci rozpočtové politiky. Běžné (nebo také provozní) výdaje musí obec/město vynaložit ze zákona nebo těmito výdaji financovat provozní aktivity. Realizace záměrů a potřeb města včetně naplňování volebního programu se uskutečňuje prostřednictvím výdajů. Město k těmto cílům používá veřejné prostředky, proto musí důkladně analyzovat vynaložené finanční prostředky.

Rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji se nazývá **provozní přebytek**. Jsou to prostředky, které zůstávají obci zpravidla na financování investičních záměrů obce. Rozdíl mezi veškerými příjmy a všemi výdaji během rozpočtového roku (od 1. ledna do 31. prosince daného roku) se nazývá **saldo rozpočtu** (celkové saldo rozpočtu). Z těchto dvou indikátorů je mnohem **důležitější** provozní přebytek než saldo rozpočtu. Důležitost monitorování tohoto indikátoru se zvyšuje, pokud indikátory nabývají záporných hodnot. Jestliže je schválen deficitní rozpočet (je realizováno více výdajů než příjmů), může být tento deficit pokryt z úspor hospodaření z minulých let. Záporný provozní přebytek (provozní saldo) indikuje možné ohrožení hospodaření municipality. Ve svém důsledku tato skutečnost značí, že obec/město nemá dostatek provozních příjmů na úhradu svých běžných (provozních) výdajů. Tento provozní schodek musí pak pokrýt buď prodejem majetku, nebo úvěrem.

Index provozních úspor vyjadřuje využitelnost provozních prostředků, tj. jaká část provozních prostředků může být využita na krytí investičních záměrů města. Optimální hodnota ukazatele se pohybuje okolo 20 % a neměla by klesnout pod 10 %, která je považována za minimální hodnotu tohoto ukazatele.

Ukazatel dluhové služby vyjadřuje procentuální poměr **dluhové služby** a **dluhové základny**. Neměl by přesáhnout hodnotu 25 %. Dluhová služba je definována jako součet splátek jistin a finančních prostředků použitých na úhradu úroků z přijatých úvěrů. Dluhová základna je hodnota celkových příjmů po konsolidaci.

1.2 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ

Analýza hospodaření je základním krokem pro sestavení rozpočtového výhledu. Celková bilance ukazuje, že SML hospodařilo v jednotlivých letech s příjmy v celkových objemech 1 635,0 - 2 616,9 mil. Kč (2012, resp. 2008) a výdaji mezi 1 671,0 - 3 481,4 mil. Kč (2012, resp. 2010). Pouze v roce 2011 hospodařilo město s přebytkem (35,4 mil. Kč), v ostatních analyzovaných letech vykazovalo deficitní hospodaření v rozmezí 36,0 - 89,6 mil. Kč (2008, resp. 2012). V roce 2010 byl deficit z důvodů mimořádných kapitálových výdajů 1 496,4 mil. Kč. Vývoj bilance hospodaření zobrazuje následující tabulka.

Tabulka č. 1: Vývoj hospodaření města

ř.	Údaje (tis. Kč)	Sk. 2008	Sk. 2009	Sk. 2010	Sk. 2011	Sk. 2012	RU 2013
*1	DAŇOVÉ PŘÍJMY CELKEM	1 326 536	1 149 435	1 135 297	1 114 160	1 220 747	1 273 776
2	DPFO ze závislé činnosti	216 740	204 389	210 591	217 164	222 794	244 045
3	DPFO OSVČ	80 727	48 914	54 829	17 364	32 922	28 077
4	DPFO vybíraná srážkou	17 564	17 190	17 456	18 993	22 668	20 265
5	DP právnických osob	304 130	213 949	212 557	198 570	222 169	234 358
6	DP právnických osob za obce	90 174	51 162	17 581	25 379	15 425	15 000
7	Daň z přidané hodnoty	435 107	420 169	458 728	471 555	442 309	450 000
8	Místní poplatky	83 625	71 600	69 023	70 287	59 251	73 931
9	Správní poplatky	46 680	36 119	30 912	31 808	23 321	24 000
10	Daň z nemovitostí a z majetku	37 020	71 364	53 435	55 146	125 154	122 000
11	Ostatní daňové příjmy	14 768	14 577	10 185	7 893	54 735	62 100
*12	NEDAŇOVÉ PŘÍJMY CELKEM	123 416	80 325	110 387	566 814	101 138	141 350
13	Příjmy z poskytl.služeb a výrobků, zboží	4 788	1 143	1 278	57	1 870	3 126
14	Příjmy z pronájmu	22 176	4 870	176	4	325	0
15	Výnosy z finančního majetku	6 334	2 733	13 128	48 712	17 191	6 081
16	Přijaté sankční platby	69 246	52 514	58 165	62 307	60 226	47 011
17	Příjmy z prodeje nekapitál.maj. a ost.ned.př.	20 229	14 127	20 629	9 767	20 947	41 052
18	Přijaté splátky půjček	644	4 938	17 013	445 968	579	44 080
*19	DAŇOVÉ A NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	1 449 952	1 229 759	1 245 684	1 680 974	1 321 885	1 415 125
20	Neinvestiční dotace (transfery)	409 149	442 033	468 779	453 324	134 038	76 233
21	Převody z vlastních fondů (HČ)	6 750	83 510	114 870	98 183	74 897	25 752
*22	BĚŽNÉ PŘÍJMY	1 865 851	1 755 303	1 829 334	2 232 481	1 530 820	1 517 111
23	Prodej inv.majetku, akcií a majetkových práv	242 774	38 363	15 772	2 005	81	0
24	Investiční dotace (transfery)	508 236	44 997	139 877	111 904	104 083	48 059
*25	PŘÍJMY CELKEM	2 616 861	1 838 662	1 984 983	2 346 390	1 634 983	1 565 169
26	Platy zaměstnanců vč.odvodů	190 116	191 611	186 140	172 406	171 864	171 431
27	Nákupy DHM, materiálu, ostatní	35 472	17 905	16 599	16 200	15 433	17 832
28	Úroky, leasing a ostatní finanční výdaje	23 491	25 104	39 237	97 067	99 658	95 418
29	Nákup energií	14 786	14 007	14 218	14 529	14 570	18 210
30	Nákup služeb	329 098	323 725	386 701	333 277	345 379	326 289
31	Opravy a udržování	155 367	124 677	95 557	62 402	86 978	99 410
32	Ostatní nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	6 644	6 940	5 254	3 423	3 554	4 219
33	Neinv.transfery podnikatel.sub. a nezisk.org.	224 090	279 641	268 816	237 265	231 386	244 137
34	Neinvestiční příspěvky PO	330 448	341 906	345 313	335 483	336 890	284 808
35	Neinvestiční příspěvky ostatním rozpočtům	110 532	57 783	46 197	81 464	94 407	16 565
36	Neinv.transfery obyvatelstvu	276 717	299 039	310 070	306 361	1 749	1 595
37	Ostatní neinvestiční výdaje a transfery	0	57	3 553	1 376	1 074	12 462
*38	BĚŽNÉ VÝDAJE	1 696 761	1 682 394	1 717 657	1 661 252	1 402 942	1 292 376
39	Kapitálové výdaje	1 009 718	235 957	1 763 713	649 759	268 039	205 586
*40	VÝDAJE CELKEM	2 706 480	1 918 351	3 481 370	2 311 011	1 670 981	1 497 962
*41	SALDO v rozpočtové skladbě (bez financování)	-89 619	-79 689	-1 496 387	35 380	-35 998	67 207
42	Uhrazené splátky jistin a dluhopisů	50 740	99 703	1 560 911	240 554	242 143	122 294
43	Přijaté půjčky	223 922	47 310	3 246 062	132 644	318 914	77 087
44	Změna stavu na bankovních účtech	-83 564	132 082	-188 763	133 428	-1 533	48 000
45	Řízení likvidity	0	0	0	-60 899	-39 240	-70 000
*46	FINANCOVÁNÍ	89 619	79 689	1 496 387	-35 380	35 998	-67 207
*47	PŘÍJMY všechny	2 840 783	2 018 054	5 231 044	2 612 463	1 953 897	1 690 256
*48	VÝDAJE všechny	2 840 783	2 018 054	5 231 044	2 612 463	1 953 897	1 690 256
*49	SALDO úplné	0	0	0	0	0	0
*50	Provozní přebytek	169 090	72 909	111 677	571 229	127 877	224 734
*51	Rozdíl provozního přebytku a spl. jistin	118 350	-26 794	-1 449 234	330 675	-114 266	102 440
*52	Index provozních úspor	9,06	4,15	6,10	25,59	8,35	14,81
*53	Dluhová základna	2 616 861	1 838 662	1 984 983	2 346 390	1 634 983	1 565 169
*54	Dluhová služba	70 219	119 306	1 580 990	340 525	341 707	217 688
*55	Dluhová služba / dluhová základna (v %)	2,68	6,49	79,65	14,51	20,90	13,91
56	Zůstatky na účtech	345 013	159 822	301 755	154 350	157 948	
57	Pohledávky	354 837	239 630	832 809	390 098	389 291	
58	Závazky	1 317 663	1 238 944	2 752 745	2 752 445	2 751 425	
59	Stav úvěrů	583 411	532 078	218 288	83 992	149 967	

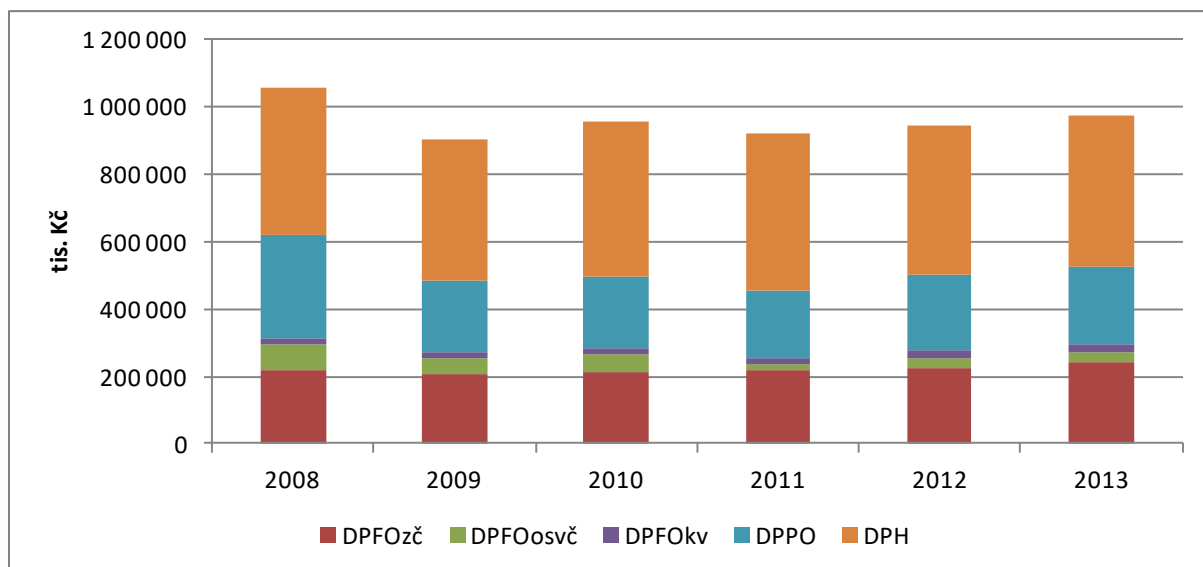

SML mělo po celé sledované období obdobnou skladbu příjmů. Co do objemu nejvýznamnější roli v hospodaření města hrály příjmy daňové. Vývoj podílu daňových příjmů na běžných příjmech je značně ovlivněn specifickými změnami rozpočtu, které mají jednorázový i dlouhodobý charakter. Podíl daňových příjmů se v rámci sledovaného období vyznačuje spíše klesajícím směrem vývoje, a to jak v absolutním, tak v relativním vyjádření. Podíl daňových příjmů na běžných příjmech meziročně klesal ze 71,1 % (2008) na 49,9 % (2011), v roce 2012 podíl vzrostl na své maximum 79,7 %, a to z důvodů nižšího objemu přijatých neinvestičních transferů (ukončení výplat sociálních dávek) a také díky vyššímu výnosu daně z nemovitostí a odvodům z výherních hracích přístrojů. V průměru za celé sledované období dosahuje podíl daňových příjmů 64,5 % příjmů běžných.

Podíl daňových příjmů na celkových příjmech je v jednotlivých letech odvislý jednak od specifických změn rozpočtu v jednotlivých letech, ale také od investiční aktivity a s tím do jisté míry souvisejícího objemu obdržených investičních transferů. Podíl na celkových příjmech se pohybuje mezi 47,5 % (2011) – 74,7 % (2012). V průměru za celé sledované období dosahuje podíl daňových příjmů 57,1 % příjmů celkových.

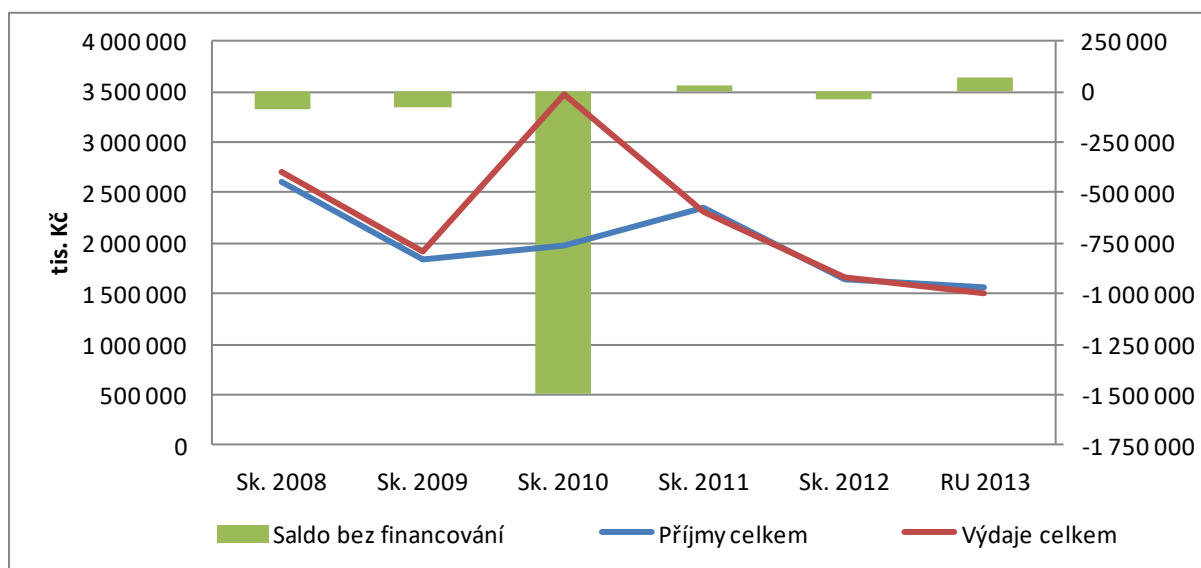
Na výši daňových příjmů se významně podepsal rok 2009, kdy se projevil vliv celosvětové finanční krize. V tomto roce došlo k meziročnímu poklesu daňových příjmů o 177,1 mil. Kč, tj. 13,4 %. Objemu daňových příjmů v hodnotách roku 2008 však SML nedosáhne ani v rozpočtu na rok 2013 (podle tohoto rozpočtového výhledu by se tak mohlo stát dokonce až v roce 2018). Kromě primární skupiny sdílených daní má od roku 2012 na podíl daňových příjmů významný vliv účinnost novely loterijního zákona č. 202/1990 Sb., na jejímž základě stát nově vybírá poplatek za povolený přístroj a vybrané peníze obcím přerozděluje (v případě SML se za rok 2012 jednalo o 45,7 mil. Kč na položce „Odvod z výherních hracích přístrojů“ - položka 1355). Ve stejném roce byly též provedeny změny v oblasti daně z nemovitostí (zavedení místního koeficientu a změna obecně závazné vyhlášky), které příjem z této daně více jak zdvojnásobily.

Graf č. 1: Vývoj sdílených daní

Ve třídě daňových příjmů jsou nejdůležitější skupinou sdílené daně. I v plnění sdílených daní je patrný dopad finanční krize v roce 2009, kdy příjem meziročně poklesl o 149,7 mil. Kč, tj. o 14,2 % celkového ročního objemu těchto daní v roce 2008. V upraveném rozpočtu roku 2013 se na výši sdílených daní nijak výrazně neprojevila novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, která posílila procentní podíl měst a obcí na celostátním výnosu sdílených daní. Statutární město Liberec tak může počítat s nárůstem daňových příjmů o 33,9 mil. Kč (tj. o 3,6 %). Ovšem ani tento objem nedosahuje výnosu sdílených daní, kterého město dosáhlo v roce 2008.

Graf č. 2: Vývoj příjmů, výdajů a salda hospodaření

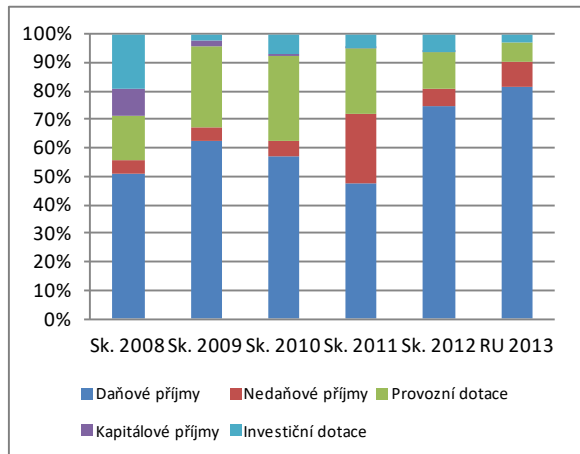

Na celkovém objemu příjmů se velmi významným způsobem podílely také přijaté dotace (transfery). V neinvestiční části byly nejvýznamnější dotace pokrývající výkon státní správy a do roku 2012 pak zejména ostatní transfery ze státního rozpočtu (průměrný roční objem těchto transferů představuje 91,5 mil. Kč, resp. 315,7 mil. Kč), ovšem po změně výplatních míst sociálních dávek od roku 2012 objem ostatních transferů významně poklesl. Po celé sledované období jsou tyto dotace doplněny dalšími transfery z veřejných rozpočtů a neméně významnými převody z vlastních fondů, které představují především výsledek hospodářské činnosti, a to v rozmezí od 6,8 mil. Kč (2008) do 114,9 mil. Kč (2010).

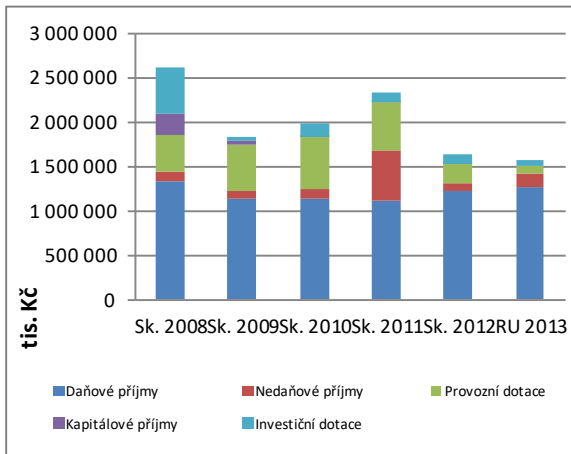
Zbývající část dotací tvoří dotace investiční, které mají ve sledovaném období nepravidelný objem, zejména v závislosti na investiční aktivitě SML. Město získalo nejvíce investičních dotací v roce 2008 (508,2 mil. Kč), kdy proinvestovalo 1 009,7 mil. Kč (tj. investiční transfery kryly 50,3 % celkových investičních výdajů). Celkem za období 2008 – 2012 je investiční aktivita města vyjádřena částkou 3 927,2 mil. Kč, z toho 909,1 mil. Kč bylo hrazeno z dotací (tj. 23,1 %).

Graf č. 3: Vývoj příjmů

Struktura příjmů (v %)

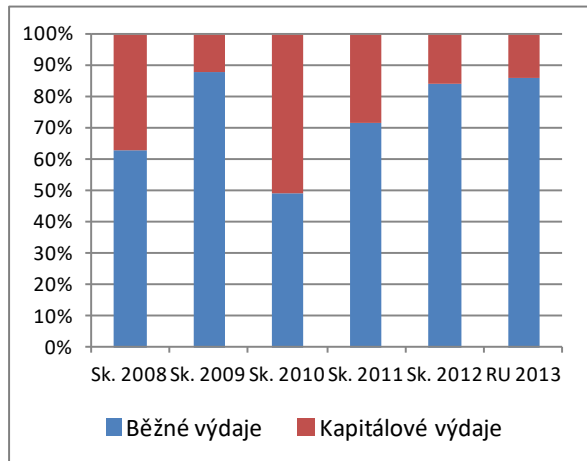
Struktura příjmů (v absolutních hodnotách)

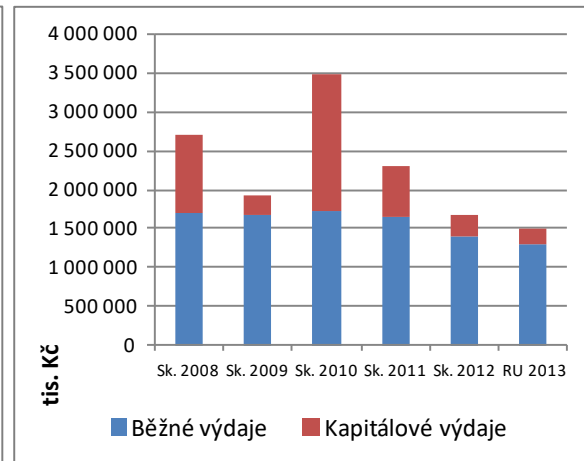
V rámci posouzení hospodaření v minulosti je důležité zaměřit se na plnění a vývoj běžných (provozních) příjmů a výdajů. Obecně platí, že běžné příjmy by měly být vyšší než běžné výdaje. V období let 2008 – 2012 byl součet provozních příjmů 9 213,8 mil. Kč, zatímco ve stejném období město utratilo na provozních výdajích 8 161,0 mil. Kč, přičemž v každém roce bylo dosaženo provozního přebytku. Jedna ze základních podmínek udržitelného hospodaření byla splněna.

Graf č. 4: Vývoj výdajů

Struktura výdajů (v %)

Struktura výdajů (v absolutních hodnotách)

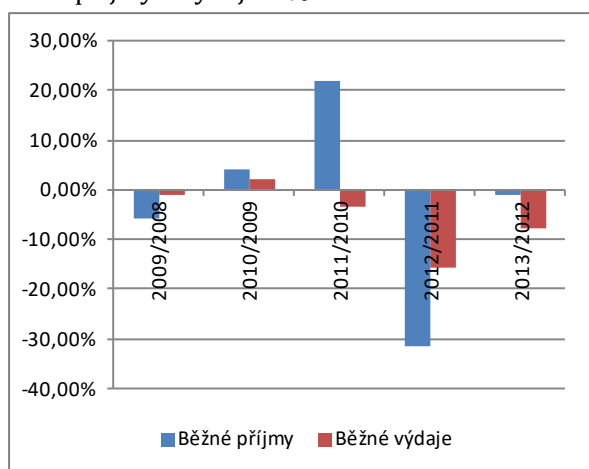
Aby byl přebytek provozního rozpočtu dlouhodobě udržitelný, pak je potřeba posoudit změny provozních příjmů a výdajů. Proto nárůst běžných příjmů by měl být vyšší než nárůst běžných výdajů, resp. pokles běžných příjmů by měl být menší než pokles běžných výdajů. Pokles objemu provozních příjmů od roku 2008 do roku 2012 byl 335,0 mil. Kč, zatímco provozní výdaje ve stejném období poklesly o 293,8 mil. Kč. To znamená, že z tohoto pohledu má hospodaření města spíše sestupnou tendenci (a to i po zohlednění rozpočtem protékajících prostředků na výplatu sociálních dávek). Pokles objemu provozní části příjmů v absolutních hodnotách je pak důsledkem ekonomické krize z roku 2009, která se projevila zejména v poklesu objemu sdílených daní (o 149,7 mil. Kč, tj. 14,2 %). Na tuto objektivní skutečnost sice dokázalo SML v provozní části výdajů zareagovat, nikoli však proporcionálně, tudíž na konci sledovaného období přebytek běžného rozpočtu poklesl.

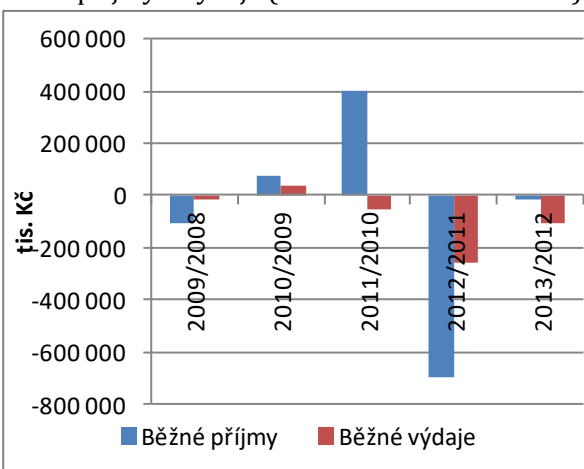
Pokud ovšem zahrneme také rok 2013, meziroční pokles běžných příjmů upraveného rozpočtu je 348,7 mil. Kč, naopak pokles běžných výdajů je 404,4 mil. Kč. Tato meziroční změna provozního rozpočtu je naopak ukazatelem možného zlepšení provozního hospodaření. Při pohledu na plnění jednotlivých tříd rozpočtu je však patrné, že zatímco běžné příjmy dosahují po 2/3 rozpočtového roku na 68,8 % hodnoty schváleného rozpočtu, běžné výdaje jsou plněny na 71,2 %. Vždy je tedy zapotřebí sledovat, jak se bude provozní část rozpočtu dále vyvíjet, neboť trend, při kterém rostou běžné výdaje rychlejším tempem než běžné příjmy, by byl dlouhodobě neudržitelný.

Graf č. 5: Meziroční změny běžných příjmů a výdajů

Běžné příjmy a výdaje v %

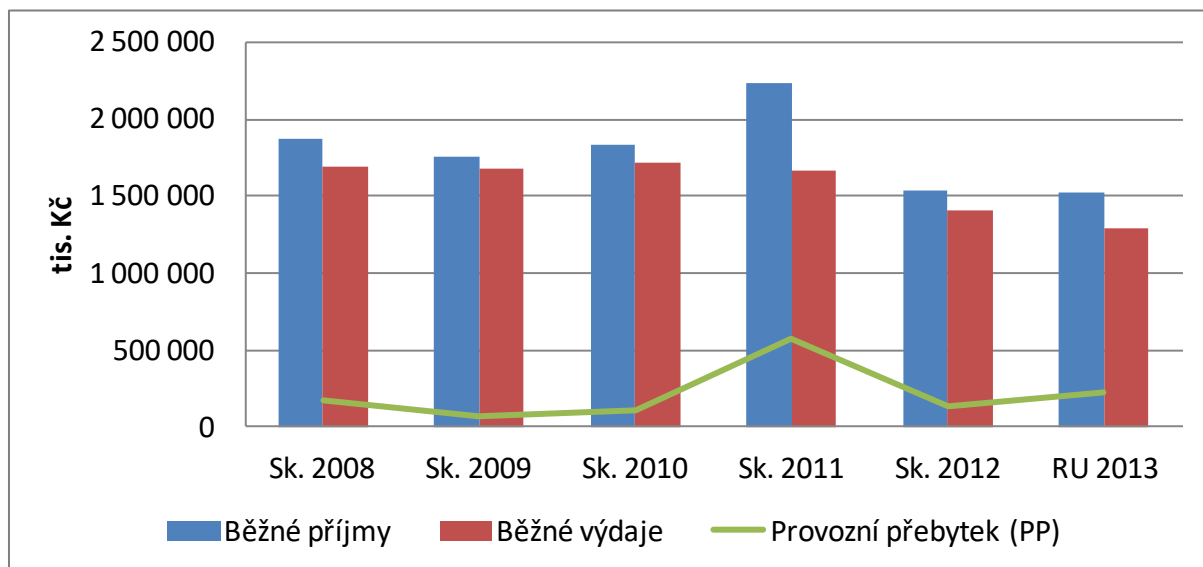

Běžné příjmy a výdaje (v absolutních hodnotách)

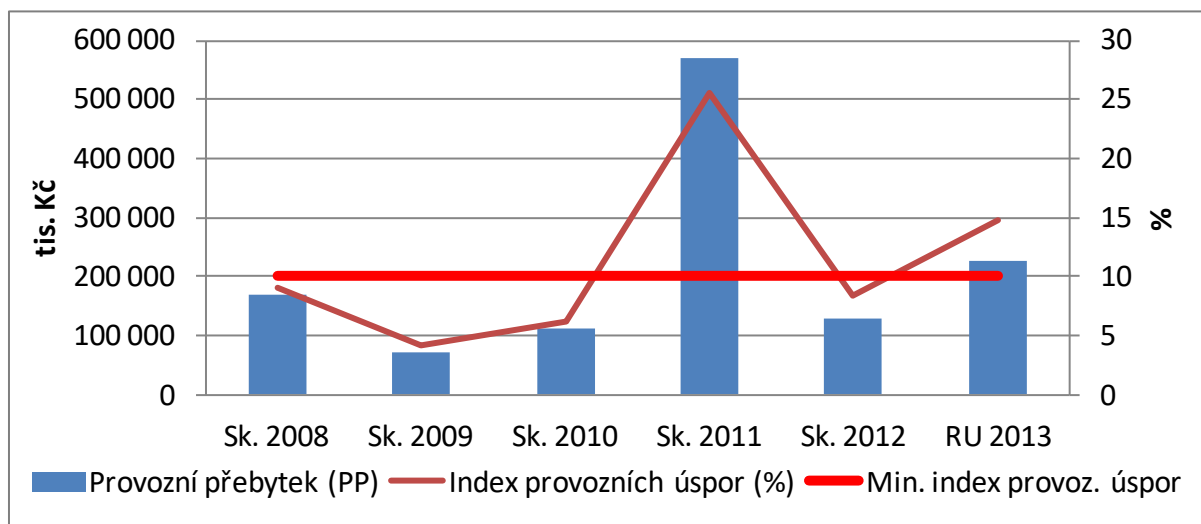
O vztahu mezi provozními příjmy a výdaji nejlépe vypovídá provozní přebytek. V každém analyzovaném roce nabýval provozní přebytek kladných hodnot. Nejvyšší hodnoty tento základní ukazatel dosáhl v roce 2012 (571,2 mil. Kč), a to zejména v důsledku jednorázových splátek půjčených prostředků od podnikatelských nefinančních právnických osob (445,1 mil. Kč), nejnižšího přebytku pak v roce 2009 (72,9 mil. Kč), v důsledku již zmíněné ekonomické krize.

Graf č. 6: Vývoj běžných příjmů, výdajů a provozního přebytku

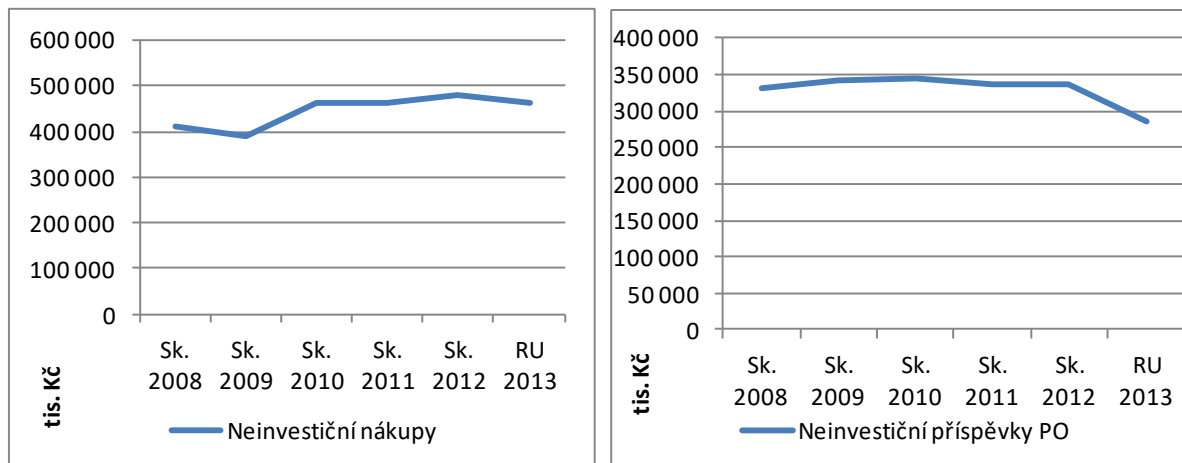
Další možností, jak zhodnotit hospodaření města, jsou hodnoty indexu provozních úspor. Index vyjadřuje procentuální hodnotu finančních prostředků, které městu zůstávají z provozních příjmů po úhradě provozních výdajů. Minimální hodnota ukazatele je 10 %, v ideálním případě se procentuální výše ukazatele má pohybovat v rozmezí 20 – 25 %.

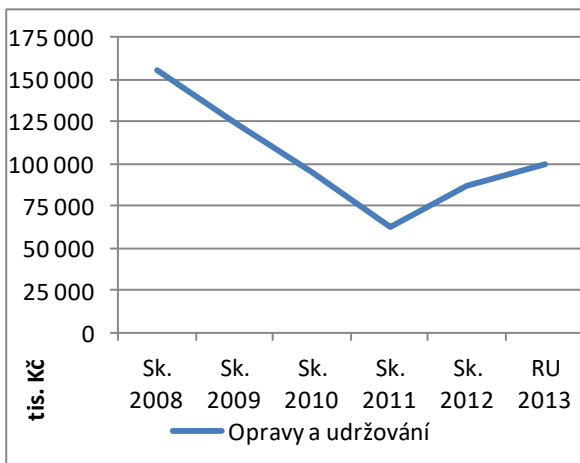
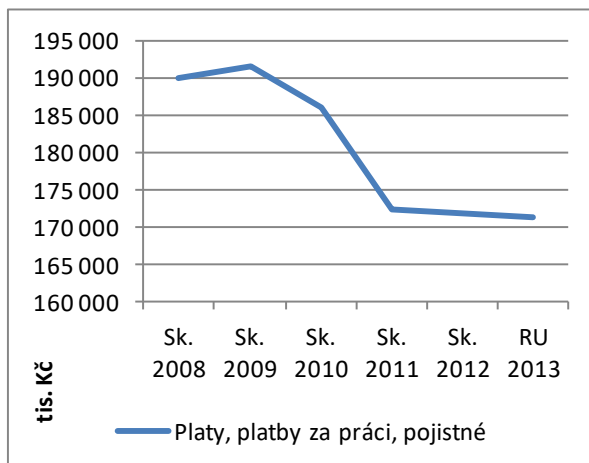
Graf č. 7: Vývoj indexu provozních úspor

Předcházející graf ukazuje relativně nízké hodnoty indexu provozních úspor. Pozornost upoutá zejména přechodné zvýšení indexu v roce 2011 (díky již zmíněným splátkám půjček), evidentní je také dopad finanční krize, která ovlivnila hospodaření města v následujících letech, zejména v oblasti sdílených daní (meziroční pokles o 149,7 mil. Kč, tj. 14,2 %). V roce 2009 běžné výdaje SML nereagovaly na skutečnost plnění běžných příjmů a rostly neadekvátně k příjmům. Dopad finanční krize byl znám ve třetím čtvrtletí 2009 po podání daňových přiznání z podnikání právnických a fyzických osob. V tomto období byla již řada akcí charakteru oprav zadána a realizována. Od roku 2010 se kromě „zotavování“ provozních příjmů podařilo najít úspory v provozních výdajích, proto index meziročně rostl. Růst ukazatele v rozpočtu roku 2013 je třeba brát orientačně, a to i přes aplikaci opatrnostního principu při sestavování rozpočtu.

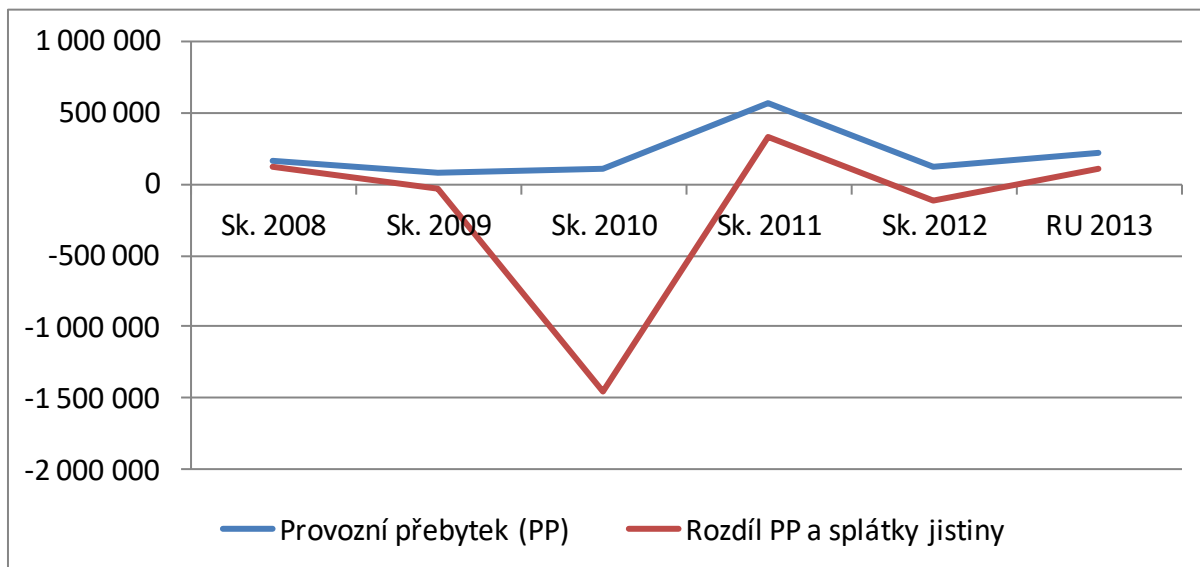
Graf č. 8: Vývoj vybraných výdajových skupin

Výdajovou část rozpočtu nejvíce zatěžovaly výdaje spojené s neinvestičními nákupy, dále výdaje na neinvestiční transfery PO, platy včetně pojistného a výdaje spojené s udržováním a opravami majetku města. V průběhu analyzovaného období SML usiluje o snahu šetřit na provozních výdajích, jež má možnost jakýmkoliv způsobem ovlivňovat, racionalizací a optimalizací jejich skladby. Vícečetný graf č. 8 znázorňuje vývoj vybraných výdajových skupin provozního rozpočtu mezi roky 2008 – 2013. Vývoj ukazatelů v roce 2013 je třeba brát s rezervou, neboť se jedná o platný rozpočet ve 2/3 rozpočtového období.

Graf č. 9: Vývoj rozdílu provozního přebytku a splátek jistin

Pro města s dluhovou službou je důležitým ukazatelem hospodaření rozdíl provozního přebytku a splátek jistin. Pro tento ukazatel platí stejné závěry jako pro provozní přebytek – jeho hodnoty by měly být vždy kladné, protože až po uhrazení splátek jistin v daném roce hodnota ukazatele vyjadřuje částku z provozního rozpočtu použitelnou na rozvoj města formou investičních výdajů. V analyzovaném období ukazatel tento předpoklad splňuje pouze v roce 2008 a 2011, resp. také v roce 2013.

1.3 ANALÝZA ROZPOČTU

V kontextu rozboru hospodaření uplynulého období (2008 – 2012) včetně upraveného rozpočtu na rok 2013 vyplývají z porovnání roku 2012 (účetní skutečnost) s hodnotami roku 2013 (plán hospodaření) následující závěry:

- a) běžné příjmy meziročně poklesnou o 13,7 mil. Kč, zatímco běžné výdaje se sníží dokonce o 110,6 mil. Kč
- b) z tohoto důvodu provozní přebytek bude vykazovat meziroční nárůst o 96,9 mil. Kč a jeho hodnota by měla dosáhnout 224,7 mil. Kč
- c) také index provozních úspor vykáže nárůst o 6,46 procentního bodu na 14,81 %
- d) i díky poklesu výše splátek jistin by měl rozdíl provozního přebytku a splátek jistin dosáhnout kladnou hodnotu 102,4 mil. Kč
- e) díky poklesu splátek jistin index dluhové služby dosáhne zlepšení o 6,99 procentního bodu na 13,91 %

Z uvedených důvodů vyplývá, že proces rozpočtování se směrem k vývoji hospodaření vyvíjí optimálním směrem. Základní ukazatele ukazují na pozitivní vývoj hodnot plánu (rozpočtu) města. Při meziročním porovnání dle tříd rozpočtové skladby dosahují pozitivního trendu vývoje daňové a nedaňové příjmy. Kladná změna na straně těchto příjmů proporcionálně nevyváží úbytek transferů a kapitálových příjmů a celkový pokles příjmů dosahuje 69,8 mil. Kč. Výdaje klesají jak v provozní tak v investiční části rozpočtu, což se projeví poklesem celkových výdajů o 173,0 mil. Kč.

Je třeba si ale uvědomit, že hodnocení rozpočtu je prováděno za 2/3 rozpočtového roku. V průběhu roku dochází ke změnám rozpočtu zejména přijatými transfery a tato skutečnost v konečném důsledku zlepšuje základní ekonomické ukazatele a tím i celkové hospodaření města. Navíc je zřejmé, že správce rozpočtu zvolil k plnění rozpočtu opatrnostní přístup.

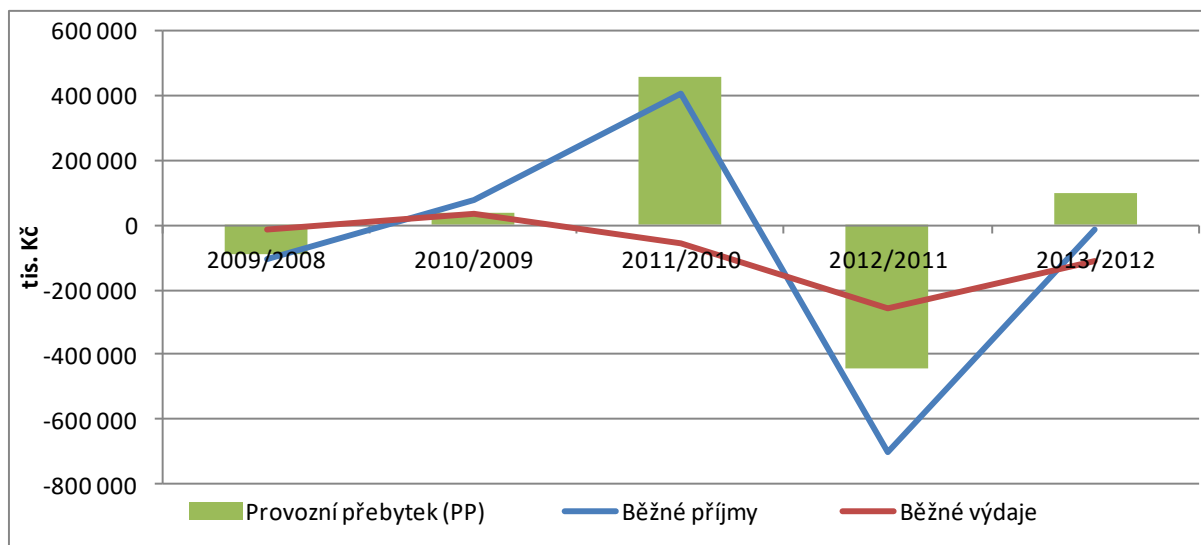
Tabulka č. 2: Meziroční změny ukazatelů hospodaření

Ukazatel	2009/2008	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012
Daňové příjmy	-177 102	-14 137	-21 138	106 587	53 029
Nedaňové příjmy	-43 091	30 062	456 427	-465 677	40 212
Kapitálové příjmy	-204 411	-22 590	-13 767	-1 924	-81
Přijaté transfery	-353 595	152 986	-60 115	-350 393	-162 974
Běžné příjmy	-103 798	74 031	403 147	-701 661	-13 709
Příjmy celkem	-778 199	146 321	361 407	-711 407	-69 814
Běžné výdaje	-14 367	35 262	-56 405	-258 310	-110 566
Kapitálové výdaje	-773 761	1 527 756	-1 113 955	-381 720	-62 453
Výdaje celkem	-788 129	1 563 019	-1 170 359	-640 029	-173 019
Provozní přebytek (PP)	-89 431	38 768	459 552	-443 352	96 857
Rozdíl PP a splátky jistiny	-145 144	-1 422 440	1 779 909	-444 941	216 706
Index provozních úspor (%)	-4,91	1,95	19,48	-17,23	6,46
Dluh. služba/dluh.základna (%)	3,81	73,16	-65,13	6,39	-6,99

Celkový pohled na meziroční změny provozního přebytku a provozních příjmů a výdajů s ohledem na vývoj v roce 2013 zobrazuje následující graf.

Graf č. 10: Meziroční změny PP a provozních příjmů a výdajů

1.3.1 Sdílené daně

Základ příjmové části rozpočtu města tvoří sdílené daně. Plnění rozpočtovaných příjmů v této oblasti je nutné věnovat náležitou pozornost, obzvláště nyní v době probíhající reformy veřejných financí a stagnující ekonomiky, která se dosud nevymanila z následků ekonomické krize. Sdílené daně predikované společností AQE advisors, a.s. vycházejí z údajů platného státního rozpočtu na rok 2013, zákona č. 377/2007 Sb., o rozpočtovém určení daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), a vyhlášky 264/2013 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a dani z příjmů. Hodnoty pro výpočet sdílených daní jsou určeny následovně:

počet obyvatel k 1.1.2013:	102 113
procentuelní podíl obce na výnosu daní:	0,780767
počet zaměstnanců k 1.12.2012:	59 314
procentuelní podíl obce "motivační daň":	1,279843
počet dětí a žáků k 30.9.2012:	11 179
katastrální výměra k 1.1.2013 (ha)	10608,7151

Tabulka č. 3: Predikce sdílených daní na rok 2013

Daňový příjem	Podíl obcí (mld.)	Město (tis. Kč)	Rozp. 2013 (tis. Kč)
DPFO zč -1111	29,50	230 326,27	-
Motivační DPFOzč.(1,5%)	1,90	24 317,02	-
DPFO zč -1111 vč. motiv	31,40	254 643,28	244 045,00
DPFO sč - 1112 - 21,4%	0,80	6 246,14	-
DPFO sč - 1112 -30%	1,60	12 492,27	-
DPFO sč - 1112	2,40	18 738,41	28 077,00
DPFO vyb. srážkou 1113	3,20	24 984,54	20 265,00
DPPO - 1121	29,50	230 326,27	234 357,71
DPH - 1211	61,90	483 294,77	450 000,00
Celkem	128,40	1 011 987,27	976 744,71

První sloupec tabulky uvádí očekávanou skutečnost sdílených daní dle předpokládaného plnění státního rozpočtu 2013. Druhý sloupec zachycuje konkrétní predikci pro Statutární město Liberec - pravděpodobně dosažitelný objem financí plynoucí ze sdílených daní roku 2013. Třetí sloupec obsahuje údaje sdílených daní dle schváleného rozpočtu města. Ze srovnání druhého a třetího sloupce vidíme, že rozpočet města má nižší hodnoty než tato výchozí predikce (o 35,2 mil. Kč, tj. o 3,5 % oproti predikci MF ČR).

1.4 ZÁVĚRY ANALÝZY ROZPOČTU

Hospodaření města v analyzovaném období bylo poznamenáno rokem 2009, tj. rokem ekonomické celosvětové krize. V tomto roce došlo k propadu v plnění příjmů ze sdílených daní. V rozpočtu města dochází k významným specifickým jednorázovým i trvalým změnám v provozní části, které ovlivňují základní ukazatele hospodaření, např. provozní přebytek, který ovšem dosahuje v celém sledovaném období kladných hodnot.

Vlastní investiční aktivita města je příčinou zadlužení a záporného salda hospodaření (bez financování) v letech 2008, 2009, 2010 a 2012. S výjimkou roku 2010 (79,65 %) se i přesto hodnota ukazatele dluhové služby pohybuje v relativně příznivých hodnotách, v rozmezí 2,68 % (2008) – 20,9 % (2012).

Dlouhodobé pohledávky mají od roku 2010 sestupný charakter. Pohledávky klesly z hodnoty maxima 832,8 mil. Kč (2010) na hodnotu 389,3 mil. Kč (2012). Velikost dlouhodobých závazků má od roku 2010 stagnující charakter, hodnota v roce 2012 činila 2 751,4 mil. Kč. Stav nesplacených úvěrů kulminoval v roce 2008 (583,4 mil. Kč), od tohoto roku hodnota nesplacených úvěrů meziročně klesá na hodnotu 84,0 mil. Kč (2011). V roce 2012 činí výše nesplacených úvěrů 150,0 mil. Kč.

2 Rozpočtový výhled města

Rozpočtový výhled je střednědobý plán, který slouží pro plánování rozvoje územních samosprávných celků. Je zpracován jako přehledný a komplexní dokument, který na základě všech dostupných informací zobrazuje vývoj příjmů a výdajů, včetně smluvně podložených investičních akcí a dluhové služby. Výhodou takto sestaveného rozpočtového výhledu je úspora času při sestavování rozpočtu, usnadnění tvorby podkladů pro žádost o úvěr nebo dotaci a v neposlední řadě informace o velikosti volných finančních prostředků využitelných na pokrytí investičních záměrů. Upozorňuje také na možná rizika při získávání nových úvěrů.

2.1 ZDROJE ROZPOČTOVÉHO VÝHLEDU

- Platný rozpočet města – základní dokument, ze kterého vychází sestavený rozpočtový výhled
- Návrh rozpočtu na rok 2014
- Provedená analýza hospodaření města
- Střednědobý výhled státu – zejména hodnoty sdílených daní a přijaté neinvestiční transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu
- Dluhová služba - přehled stávajících závazků SML, případně plánované splátky jistin a úroků na pokrytí plánovaných investičních akcí
- Koeficienty odpovídající potřebám, povinnostem a ekonomickému hospodaření města dle předpokládaného vývoje ekonomiky státu
- Konzultace s odpovědnými pracovníky městského úřadu, zejména z Odboru ekonomiky a majetku

2.2 SESTAVENÝ ROZPOČTOVÝ VÝHLED

Rozpočtový výhled je sestaven s jistou mírou opatrnosti, tzn. s mírně nižšími očekávanými příjmy a trochu nadhodnocenými výdaji. Je ale postaven na reálných základech.

Vývoj příjmové i výdajové strany rozpočtového výhledu byl očištěn o ty částky, které souvisí s vybranými poskytnutými transfery, a to na základě účelového znaku záznamu (např.: neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu zejména na položkách 4111 a 4116, apod.). Tyto transfery nemají vzhledem ke změnám jasně definovanou strukturu a tudíž je jejich výše těžko odhadnutelná. S tím souvisí absence té části výdajové strany rozpočtu, na které jsou tyto dotace poskytovány, tj. operace se stejnými účelovými znaky (např.: výdaje na platy zaměstnanců a ostatní osobní výdaje, nákup materiálu a služeb, neinvestiční transfery, apod.).

Při sestavování rozpočtového výhledu byl využit také návrh rozpočtu SML na rok 2014, ve kterém se odráží výše zmíněná skutečnost. Tato meziroční změna v objemech vybraných příjmů a výdajů však neovlivňuje rozpočtový výhled oproti schválenému rozpočtu na rok 2013 nijak zásadně, jedná se totiž o ekvivalentní změny na příjmové i výdajové straně rozpočtu v řádu milionů Kč. Účelové transfery byly navíc ve větší míře alokovány v investiční části rozpočtu, která nemá pravidelný charakter. Na celkové objemy rozpočtu mají větší vliv některé objemově rozsáhlejší změny (především v oblasti provozní), které jsou specifické pro rok 2014, a projevují se i v meziročních změnách (růstu) let 2014/2015.

Rozpočtový výhled vychází z těchto vybraných skutečností:

- Od roku 2014 by se mělo projevit zvýšení sazby poplatku za provoz systému nakládání s komunálními odpady, které bylo původně plánováno již na rok 2013 (o cca 10 mil. Kč).

- Příjmy z podílů na zisku a dividend jsou odhadovány na základě hodnot uvedených v návrhu rozpočtu na rok 2014 (15,0 mil. Kč) a dosahují výše 14,5 mil. Kč.
- Příjmy z úroků ze státních dluhopisů jsou určeny obdobně a dosahují hodnoty 10,0 mil. Kč (RN 2014 – 10,0 mil. Kč).
- Veškeré neinvestiční půjčky a splátky jsou nulové. Splátky půjčených prostředků od podnikatelských nefinančních subjektů – právnických osob jsou v návrhu rozpočtu na rok 2014 ve výši 37,4 mil. Kč.
- Návrh rozpočtu na rok 2014 nepočítá s příjmy z prodeje majetku města, od roku 2015 jsou pak tyto příjmy ve výši 10,0 mil. Kč ročně (prodej pozemků a ostatních nemovitostí).
- Převody z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti jsou odhadovány ve výši 14,0 mil. Kč (RN 2014 – 14,9 mil. Kč)
- RV dále počítá s nižšími výdaji na opravy a údržbu majetku města (o 59,5 mil. Kč). Meziroční pokles těchto výdajů je způsoben nezahrnutím výdajů na jednorázové akce, které mají charakteru investičních výdajů a nejsou dosud naplánovány.
- V jednotlivých letech rozpočtového výhledu (2015 - 2018) nejsou zahrnuty nespecifikované rezervy, které jsou v návrhu rozpočtu na rok 2014 ve výši 35,4 mil. Kč.
- Kapitálové výdaje jsou rozpočtovány v roce 2014 ve výši 205,6 mil. Kč, od roku 2015 ve výši 30 mil. Kč

Některé ukazatele či celkové objemy mohou v meziročním porovnání 2013/2014 navodit dojem výrazně zhoršeného hospodaření, ale to je způsobeno především specifickými hodnotami návrhu rozpočtu na rok 2014. Stejně tak zřetelné meziroční zlepšení ukazatelů (2014/2015) je způsobeno zejména změnami splátek půjček, výdajů na opravy a údržbu a nespecifikovanými rezervami.

Tabulka č. 4: Kumulovaný rozpočtový výhled

Text (tis. Kč)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Daňové příjmy	1 114 160	1 220 747	1 273 776	1 290 226	1 291 159	1 287 809	1 316 934	1 349 261
Nedaňové příjmy	566 814	101 138	141 350	124 463	85 489	85 878	86 271	86 668
Provozní dotace	551 507	208 935	101 985	80 926	81 576	81 907	82 241	82 576
Běžné příjmy	2 232 481	1 530 820	1 517 111	1 495 614	1 458 224	1 455 594	1 485 446	1 518 506
Kapitálové příjmy	2 005	81	0	0	10 000	10 000	10 000	10 000
Investiční dotace	111 904	104 083	48 059	0	0	0	0	0
Kapitálové příjmy celkem	113 909	104 164	48 059	0	10 000	10 000	10 000	10 000
Příjmy celkem	2 346 390	1 634 983	1 565 169	1 495 614	1 468 224	1 465 594	1 495 446	1 528 506
Běžné výdaje	1 661 252	1 402 942	1 292 376	1 400 093	1 280 965	1 293 582	1 307 659	1 321 924
Kapitálové výdaje	649 759	268 039	205 586	70 122	30 000	30 000	30 000	30 000
Výdaje celkem	2 311 011	1 670 981	1 497 962	1 470 214	1 310 965	1 323 582	1 337 659	1 351 924
Saldo bez financování	35 380	-35 998	67 207	25 400	157 259	142 012	157 787	176 583
Uhrazené splátky jistiny	240 554	242 143	122 294	1 060	1 060	1 060	1 060	0
Přijaté půjčky	132 644	318 914	77 087	4 860	0	0	0	0
Fin.prostředky minul.let	133 428	-1 533	48 000	40 800	0	0	0	0
Řízení likvidity	-60 899	-39 240	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Financování	-35 380	35 998	-67 207	-25 400	-71 060	-71 060	-71 060	-70 000
Příjmy všechny	2 612 463	1 953 897	1 690 256	1 541 274	1 468 224	1 465 594	1 495 446	1 528 506
Výdaje všechny	2 612 463	1 953 897	1 690 256	1 541 274	1 382 025	1 394 642	1 408 719	1 421 924
Saldo úplné	0	0	0	0	86 199	70 952	86 727	106 583
Provozní přebytek (PP)	571 229	127 877	224 734	95 522	177 259	162 012	177 787	196 583
Rozdíl PP a splátky jistiny	330 675	-114 266	102 440	94 462	176 199	160 952	176 727	196 583
Index provozních úspor (%)	25,59	8,35	14,81	6,39	12,16	11,13	11,97	12,95
Dluhová základna	2 346 390	1 634 983	1 565 169	1 495 614	1 468 224	1 465 594	1 495 446	1 528 506
Dluhová služba	340 525	341 707	217 688	101 103	102 915	102 894	102 874	101 800
Dluh. služba/dluh.základna (%)	14,51	20,90	13,91	6,76	7,01	7,02	6,88	6,66

Z vytvořeného rozpočtového výhledu, který zobrazuje tabulka kumulovaného výhledu, vyplývá, že rozpočtový výhled je postaven na následujících faktech:

- Příjmy ze sdílených daní rostou i díky novele zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Výnosy z těchto daní jsou určeny předpokládaným vývojem na základě návrhu státního rozpočtu na rok 2014, střednědobého výhledu státu na roky 2015 – 2016 a následnou predikcí do roku 2018. Nárůst sdílených daní od roku 2013 do konce výhledového období je 124,0 mil. Kč, tj. 13,4 %.
- Provozní přebytek nabývá ve všech letech rozpočtového výhledu kladné hodnoty a od roku 2013 do roku 2018 vykazuje pokles 28,2 mil. Kč, což je důsledek vývoje v oblasti provozních výdajů.
- Z téhož důvodu také index provozních úspor na konci rozpočtového výhledu nabývá nižších hodnot oproti roku 2013, a to 12,95 %.
- V období rozpočtového výhledu 2015 – 2018 se počítá s prodejem dlouhodobého majetku (pozemků a ostatních nemovitostí), a to každoročně ve výši 10,0 mil. Kč. Další případné kapitálové příjmy budou odvislé od potřeb města a investiční aktivity v jednotlivých letech výhledu.
- Do rozpočtového výhledu jsou zahrnuty investiční akce. V roce 2014 se jedná podle návrhu rozpočtu o investice ve výši 70,1 mil. Kč, ve zbývajících letech rozpočtového výhledu se počítá s každoročními výdaji ve výši 30 mil. Kč. Na tyto akce prozatím nejsou smluvně zajištěny investiční dotace (ani předpoklad těchto dotací není součástí výhledu).
- SML uhradí v období 2014 - 2018 úvěry ve výši 5,3 mil. Kč (SFŽP), dalších 350 mil. Kč představují platby do uměřovacího fondu komunálních dluhopisů. Index dluhové služby bude od roku 2015 meziročně mírně klesat z hodnoty 7,01 % na hodnotu 6,66 % v posledním roce rozpočtového výhledu (uměřování komunálních dluhopisů nemá na vývoj indexu vliv).

Tabulka č. 5: Predikce sdílených daní na rok 2014

Daňový příjem	Podíl obcí (mld.)	Město (tis. Kč)	Rozp. 2014 (tis. Kč)
DPFO zč -1111	31,50	245 941,61	-
Motivační DPFOzč.(1,5%)	2,10	26 876,70	-
DPFO zč -1111 vč. motiv	33,60	272 818,31	241 500,00
DPFO sč - 1112 - 21,4%	0,90	7 026,90	-
DPFO sč - 1112 -30%	1,90	14 834,57	-
DPFO sč - 1112	2,80	21 861,48	23 000,00
DPFO vyb. srážkou 1113	3,14	24 516,08	23 000,00
DPPO - 1121	28,78	224 704,74	225 000,00
DPH - 1211	63,90	498 910,11	485 000,00
Celkem	132,22	1 042 810,72	997 500,00

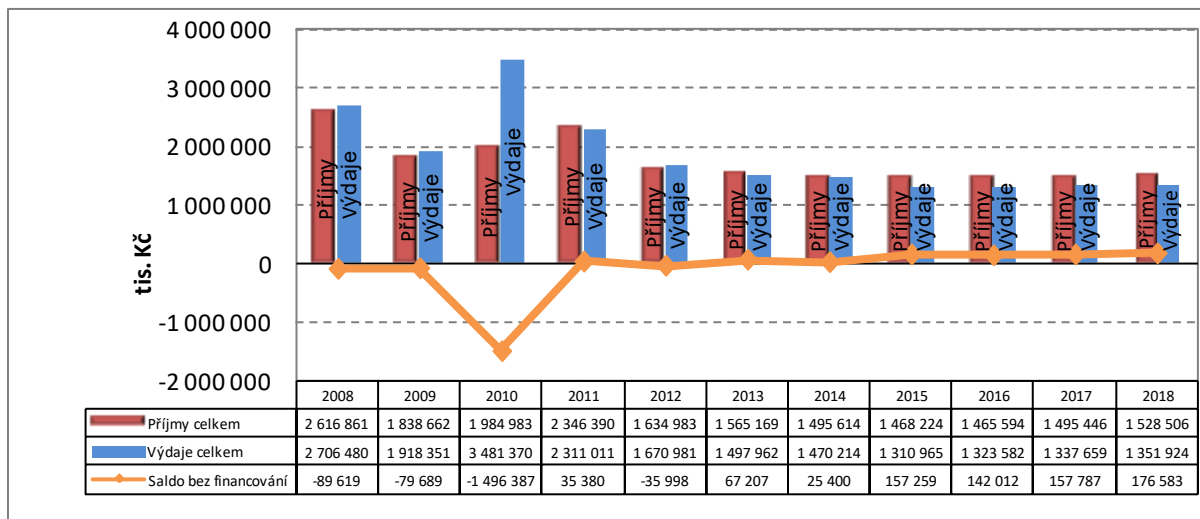
V prvním sloupci tabulky je uvedena očekávaná skutečnost sdílených daní dle návrhu státního rozpočtu na rok 2014. Druhý sloupec zachycuje konkrétní predikci pro Statutární město Liberec - pravděpodobně dosažitelný objem financí plynoucí ze sdílených daní roku 2014. Třetí sloupec obsahuje údaje sdílených daní dle schváleného rozpočtu města. Ze srovnání druhého a třetího sloupce vidíme, že rozpočet města má nižší hodnoty než tato výchozí predikce (o 45,3 mil. Kč, tj. o 4,3 % oproti predikci MF ČR), což lze považovat za přiměřenou rezervu pro případ nižšího plnění státního rozpočtu. Naopak zapojení prostředků v případě lepšího plnění výnosů ze sdílených daní v průběhu roku je otázkou rozpočtových opatření.

2.2.1 Vývoj výsledku hospodaření (celkové příjmy a výdaje)

Výsledek hospodaření zobrazuje celkové saldo rozpočtového hospodaření bez započítání položek financování (bez splátek jistin a případně přijatých úvěrů v jednotlivých letech). Hodnota údaje „Saldo bez financování“ vyjadřuje hodnotu finančních prostředků, které městu zůstávají na případnou úhradu svých závazků a investice.

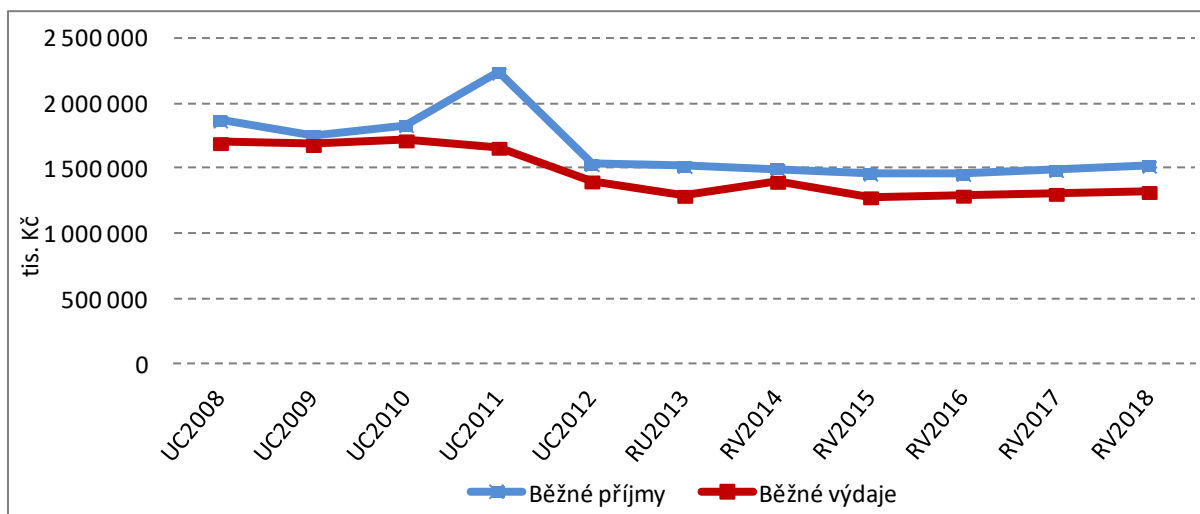
Graf č. 11: Vývoj hospodaření

2.2.2 Hodnoty provozního hospodaření

Pro celkový pohled na predikci hospodaření v období rozpočtového výhledu má zásadní význam vývoj provozních hodnot příjmů i výdajů. Na základě analýzy hospodaření v uplynulém pětiletém období, platného rozpočtu, návrhu rozpočtu na rok 2014 a konzultací s pracovníky odboru ekonomiky a majetku byl stanoven vývoj jednotlivých položek. Souhrnný pohled na hodnoty celkových provozních (běžných) příjmů a výdajů je zobrazen v následujícím grafu. Z něho je od roku 2014 možné vysledovat mírně se zvětšující rozdíl mezi těmito dvěma základními hodnotami hospodaření.

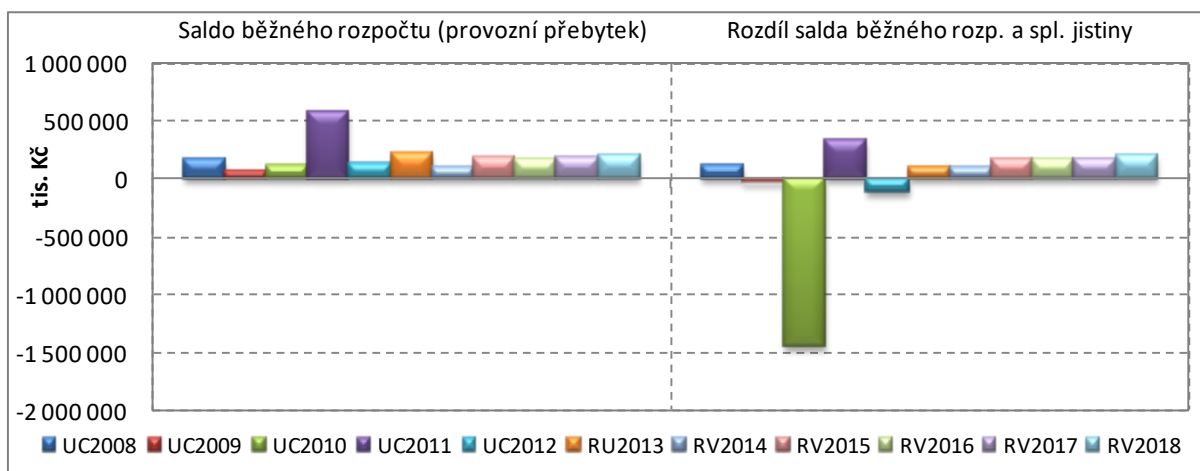
Graf č. 12: Vývoj běžných příjmů a výdajů

2.2.3 Provozní přebytek

Provozní přebytek (rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji) je od roku 2015 kladný, a to v rozmezí od 162,0 mil. Kč (2016) do 196,6 mil. Kč (2018). Po odečtení **splátek jistiny** je v rozmezí od 161,0 mil. Kč (2016) až 195,5 mil. Kč (2018). V roce 2014 je z výše uvedených důvodů provozní přebytek snížený na 95,5 mil. Kč (po odečtení splátek jistin 94,5 mil. Kč). Po odečtení plateb do umorovacího fondu komunálních dluhopisů (70 mil. Kč každoročně) získáme využitelné finanční prostředky z provozního rozpočtu na investice a větší akce charakteru oprav a údržby bez zapojení cizích prostředků (např. úvěry, investiční dotace) a bez prodeje majetku (tj. 24,5 – 125,5 mil. Kč).

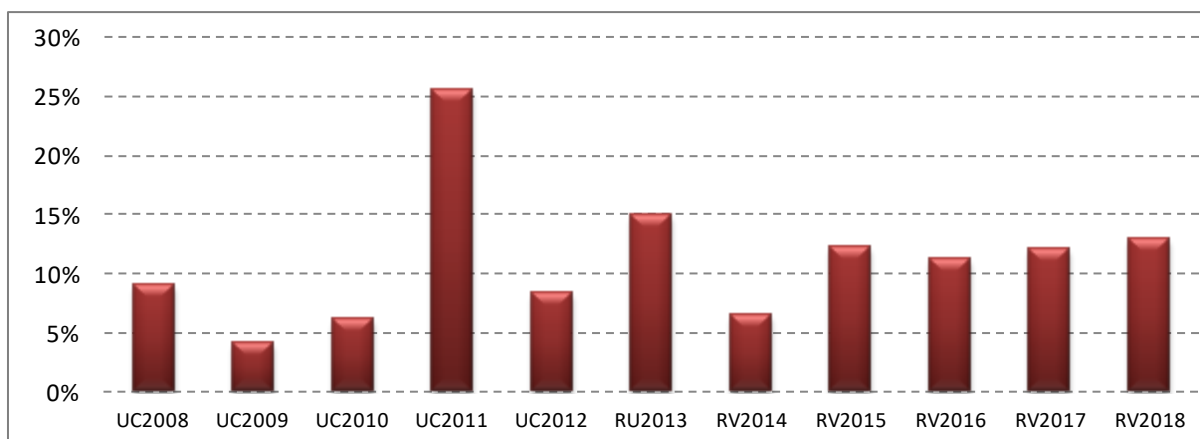
Graf č. 13: Vývoj provozního přebytku

2.2.4 Index provozních úspor

Ukazatel upraveného rozpočtu na aktuální kalendářní rok dosahuje hodnoty 14,8 %. Následuje meziroční propad na hodnotu 6,4 %, což je především důsledek již zmíněných změn provozní části rozpočtu v návrhu rozpočtu na rok 2014. Od roku 2015, kdy se ukazatel dostává na hodnoty blízké roku 2013, konkrétně 12,2 %, dochází ke stagnaci ukazatele a do konce rozpočtového výhledu se pohybuje v rozmezí 11,1 % (2016) – 13,0 % (2018). Opětovný nárůst indexu je zapříčiněn nižšími hodnotami výdajů na opravy a údržbu majetku města a také absencí nespécifikovaných rezerv (35,4 mil. Kč v roce 2014). Hodnota ukazatele se tak od roku 2015 pohybuje mírně nad minimální úrovní indexu provozních úspor (10 %).

Graf č. 14: Vývoj indexu provozních úspor

2.2.5 Volné finanční prostředky

V řádku „Vолné finanční prostředky“ jsou uvedeny hodnoty finančních prostředků, které městu zůstanou na financování investičních akcí po splnění svých závazků. Protože rozpočtový výhled počítá s určitým objemem prostředku na investiční akce (na řádku „Kapitálové výdaje“), hodnota tohoto řádku zobrazuje výši finančních prostředků, které může město použít na další financování investičních aktivit, jednorázové akce typu oprav a údržby majetku města (ty jsou zahrnuty pouze v návrhu rozpočtu na rok 2014) nebo na navýšení plateb do amortizačního fondu komunálních dluhopisů.

Tabulka č. 6: Volné finanční prostředky

Údaje (tis. Kč)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Běžné příjmy	2 232 481	1 530 820	1 517 111	1 495 614	1 458 224	1 455 594	1 485 446	1 518 506
Běžné výdaje	1 661 252	1 402 942	1 292 376	1 400 093	1 280 965	1 293 582	1 307 659	1 321 924
Provozní přebytek	571 229	127 877	224 734	95 522	177 259	162 012	177 787	196 583
Kapitálové příjmy	113 909	104 164	48 059	0	10 000	10 000	10 000	10 000
Kapitálové výdaje	649 759	268 039	205 586	70 122	30 000	30 000	30 000	30 000
Příjmy všechny	2 612 463	1 953 897	1 690 256	1 541 274	1 468 224	1 465 594	1 495 446	1 528 506
Výdaje všechny	2 612 463	1 953 897	1 690 256	1 541 274	1 382 025	1 394 642	1 408 719	1 421 924
SALDO v rozpočtové skladbě (bez fin.)	35 380	-35 998	67 207	25 400	157 259	142 012	157 787	176 583
Financování	-35 380	35 998	-67 207	-25 400	-71 060	-71 060	-71 060	-70 000
Uhrazené splátky jistiny	240 554	242 143	122 294	1 060	1 060	1 060	1 060	0
Vолné finanční prostředky	0	0	0	0	86 199	70 952	86 727	106 583

V tabulce je vyjádřen odhad finančních toků v budoucnosti. Tento odhad vychází, stejně jako celý rozpočtový výhled, ze stávající legislativy a místních podmínek. Je zřejmé, že SML ve sledovaném období 2015 - 2018 může do realizace dalších investičních akcí zapojit finanční prostředky v objemech 71,0 mil. Kč (2016) – 106,6 mil. Kč. (2018). V roce 2014 je hodnota volných finančních prostředků nulová, a to zejména díky zapojení finančních prostředků z přebytků hospodaření minulých let (40,8 mil. Kč). V daném roce se ovšem počítá s investičními akcemi ve výši 70,1 mil. Kč. Z uvedeného vyplývá, že disponibilní prostředky na investiční rozvoj města jsou v porovnání s předchozími roky omezené.

2.2.6 Dluhová služba

Dluhová služba poskytuje užitečný přehled o výpůjční aktivitě města a o jeho schopnosti splácet dluh. Celkem musí SML v letech 2014 - 2018 splatit 865,7 mil. Kč současných závazků včetně úroků.

Splatnost úvěrů a půjček:

- 2015 – zajištěný revolvingový úvěr ve výši 150 milionů korun z roku 2012 od Equa bank na financování projektů dotovaných z EU. Výše splátek je v neurčité výši, a to podle průběhu čerpání a příjmu dotací. Předpokládané úroky jsou ve výši 3,6 mil. Kč (1M PRIBOR + 4,16 % p.a.). V současné době SML jedná o prodloužení tohoto úvěru, případně uvažuje o novém.
- 2017 – půjčka ze SFŽP přijatá v roce 2003 na investiční akci „Využití odpadního tepla ze zimního stadionu Liberec“, půjčka byla poskytnuta v celkové výši 12,7 mil. Kč
- 2025 – emise komunálních dluhopisů z roku 2010 ve jmenovité hodnotě 2,0 mld. Kč, k spolufinancování investičních projektů

Dluhová služba poskytuje užitečný přehled o výpůjční aktivitě města a o jeho schopnosti splácet dluh. Jediným věřitelem SML, který v současnosti drží 100 % restrukturalizovaného dluhu, je Česká spořitelna. SML se zavázalo každoročně České spořitelně vyplácet úroky z dluhopisu ve výši cca 100 mil. Kč, přitom město předpokládá vytváření finanční rezervy ve výši 70 mil. Kč ročně a postupně tak spořit na dobu, kdy bude nutné splatit samotnou jmenovitou hodnotu komunálního dluhopisu ve výši 2,0 mld.

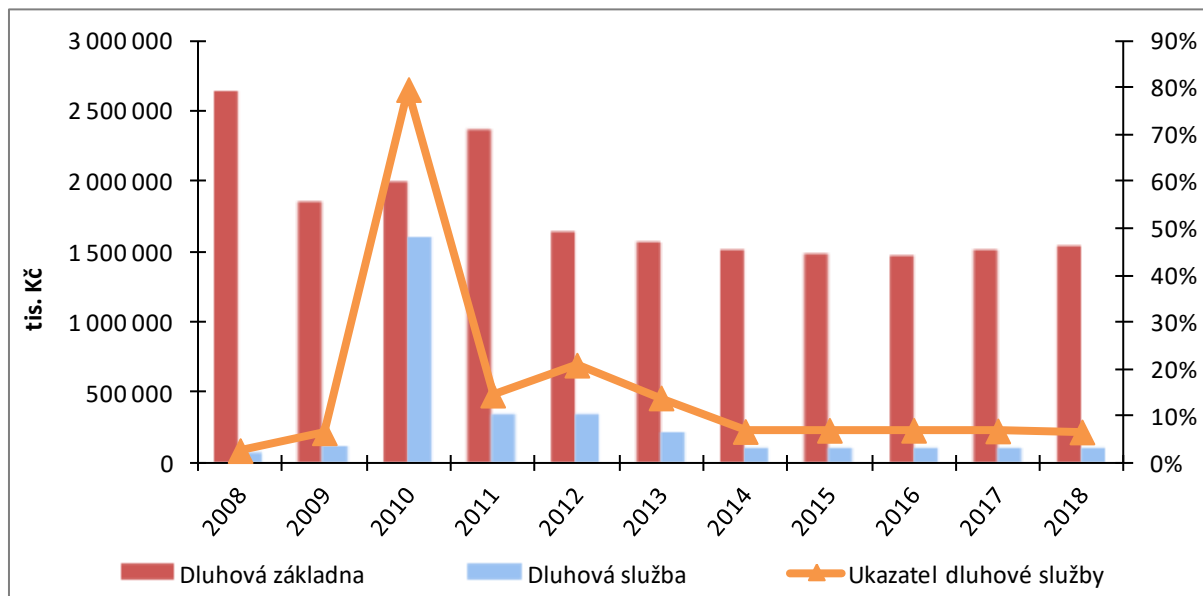
Kč (předpokládaný rok splacení je rok 2025). Vytváření rezervy je pro účely evidence dluhové služby města vedeno jako splátka jistiny. Nicméně do rozpočtového výhledu pro roky 2014 - 2018 tyto fiktivní splátky jistin nezasahují vzhledem k charakteru splátky komunálního dluhopisu, která bude provedena jednorázově. Považujeme za nutné upozornit, že vytváření rezervy ve výši 70 mil. Kč ročně je vzhledem k celkové hodnotě komunálních dluhopisů nedostatečné. Při nerefluktování nutnosti tvorby vyšších rezerv SML nebude schopn v roce 2025 komunální dluhopis věřiteli splatit.

Tabulka č. 7: Dluhová služba města v letech 2014 - 2018

Věřitel	Forma závazku	2014	2015	2016	2017	2018
Půjčka SFŽP - odpadní teplo 12,7 mil. Kč	spl. jistiny	1 060	1 060	1 060	1060	-
	úroky	76	55	34	14	-
Kmunální dluhopis (spravován ČS) 150,0 mil. Kč	spl. jistiny	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
	úroky	101 424	101 945	102 466	102 968	102 466
Celková dluhová služba		172 560	173 060	173 560	174 042	172 466

Ukazatel dluhová služba poskytuje užitečný přehled o výpůjční aktivitě města a o jeho schopnosti splácet dluh. Rozpočtový výhled vychází ve sledovaném období 2014 – 2018 z dluhové základny (ekvivalent celkových příjmů) v rozmezí od 1 465,6 mil. Kč (2016) do 1 528,5 mil. Kč (2018) a téměř konstantní dluhové služby. (101,1 - 102,9 mil. Kč). Do hodnoty indexu nevstupují platby do umorovacího fondu komunálních dluhopisů (70,0 mil. Kč ročně), ale pouze úrokové náklady emise, proto se ukazatel dluhové služby pohybuje v relativně příznivých hodnotách, a to v rozmezí od 6,66 – 7,02 %.

Graf č. 15: Vývoj dluhové služby

3 Ekonomické hodnocení města

Krátkodobé hodnocení subjektu se provádí na základě analýz příjmů, výdajů, výsledků hospodaření, krátkodobého výhledu a ukazatelů dluhové služby daného roku, roku předešlého a roku následujícího po daném roce. Dlouhodobé hodnocení subjektu se provádí na základě analýz příjmů, výdajů, výsledků hospodaření a ukazatelů dluhové služby v horizontu let 2008 - 2018.

Na základě posouzení minulé schopnosti a ochoty subjektu, dostát včas a řádně všem svým finančním závazkům, s přihlédnutím k aktuální výši závazků města a krátkodobé výše volných finančních zdrojů a určení krátkodobé prognózy, přiděluje společnost AQE advisors, a.s. městu krátkodobé hodnocení na úrovni:

STR2

Krátkodobě kvalitní subjekt s dobrou schopností splácet své aktuální závazky.

Zhodnotili jsme hospodaření města v minulosti, ocenili jsme jeho provozní hospodaření a aktuální výši zadluženosti. Upozorňujeme na dobré a konstantní výsledky hospodaření. V hodnocení se odráží i dosavadní uvážlivá investiční politika města. S ohledem na charakter dosavadních i plánovaných hospodářských výsledků, za předpokladu, že město bude pokračovat v navrženém trendu rozpočtového výhledu hospodaření, tzn., že především roční dluhová služba bude kryta z provozních výsledků hospodaření města, přiděluje společnost AQE advisors, a.s. městu dlouhodobé ekonomické hodnocení na úrovni:

B1+

Vyhovující subjekt, s dostatečnou schopností splácet své aktuální závazky, s nejistým budoucím rizikem již v krátkém časovém horizontu.

Závěr

Rozpočtový výhled pro období 2014 – 2018 vychází z podrobné analýzy hospodaření města v letech 2008 – 2012, platného rozpočtu roku 2013 a návrhu rozpočtu na rok 2014. Na základě těchto analýz, s promítnutím legislativních změn, týkajících se většinou reformy veřejných financí, a současné ekonomické situace, lze učinit následující závěry:

- Hodnota **ukazatele dluhové služby** v rozpočtovém výhledu, vypočítaná podle metodiky Ministerstva financí, je příznivá a dosahuje max. **7,02 % z povolené 25-ti procentní** předepsané hranice a do budoucna se snižuje. Vzhledem k charakteru plateb se v ukazateli neodráží platba do umělořadného fondu komunálních dluhopisů ve výši 70 mil. Kč, ale pouze úrokové náklady emise ve výši cca 100 mil. Kč.
- Hospodaření města je v oblasti provozního rozpočtu vyvážené, v návrhu rozpočtu na rok 2014 je sice výsledek hospodaření přechodně zhoršený, přesto je možné konstatovat, že rozpočet je v oblasti provozní stabilizován se zlepšujícím se trendem vývoje. **Provozní přebytek dosahuje po celé sledované období kladných hodnot** a tím městu zůstávají určité finanční zdroje na investiční výdaje, pouze však v omezené výši. Kapitálová část rozpočtu je závislá na rozhodování orgánů města o jednorázových prodeích majetku města, zahajování a realizaci vlastních investic, vyhlašování výzev, předkládání žádostí o podporu a realizaci investic spolufinancovaných z fondů EU.
- **Saldo bez financování nabývá v každém roce kladných hodnot, saldo úplné je v roce 2014** nutné řešit zapojením finančních prostředků minulých let. Výsledek krátkodobého ekonomického hodnocení dokládá, že město i při uvážlivé hospodářské politice má **omezené finanční zdroje** ke svému rozvoji, než jaké byly obvyklé v předešlých letech.
- Dlouhodobé hodnocení města ukazuje, že město má určité volné finanční prostředky na spolufinancování nákladných dotačních titulů státu i fondů EU (v oblasti investiční).
- Na základě ekonomického hodnocení, odhadu vývoje ekonomické situace a vzhledem k predikovanému vývoji nejdůležitější skupiny příjmů (sdílených daní), kdy je vyrovnání výše těchto prostředků v porovnání s rokem 2008 (dosažené maximum příjmů ze sdílených daní) nebude dosaženo ani do konce rozpočtového výhledu v roce 2018, mělo by město být maximálně obezřetné a snažit se především o hledání rezerv svého hospodaření (zejména v provozní části). Zvláště opatrné by mělo být u investic, jejichž realizace vyvolává následné provozní výdaje.

Rozpočtový výhled slouží jako podklad pro rozhodování, plánování a realizaci potřeb a záměrů města. Jeho přínosy jsou:

- Zlepšení střednědobého a strategického plánování, kdy se rozhoduje o očekávaných příjmech a výdajích v dlouhodobém horizontu. Rozpočtový výhled přináší informace o tom, jak jsou plánované aktivity realizovány a za jakých podmínek.
- Upozorňuje na rizika budoucího hospodaření a umožňuje předcházet jejich vzniku.
- Slouží i pro řízení závazků města, protože ukazuje na jejich schopnost splácení v budoucnosti. Podporuje jak dlouhodobou vyrovnanost rozpočtového hospodaření, tak i zachování finančního zdraví města.

Je také nutno uvažovat s flexibilitou rozpočtu tak, aby mohly být finanční prostředky použity k spolufinancování získaných dotací z jiných rozpočtů. V rámci běžného rozpočtového roku navrhujeme důsledné, pravidelné měsíční vyhodnocování rozpočtu a okamžité reagování na případné odchylky od platného rozpočtu.

Legislativní změny, spjaté v převážné míře se současnou ekonomickou situací, ztěžují sestavování rozpočtového výhledu. V první řadě se jedná o výši sdílených daní, která je a bude závislá na ekonomické situaci státu a legislativních změnách v této oblasti. Další změny jsou očekávány v oblasti v narovnání úhrady územním samosprávným celkům od státu za vykonávání přenesené působnosti. S ohledem na zvýšení snížené sazby DPH ze 14 % na 15 % a základní sazby z 20 % na 21 % je také těžko odhaditelný vývoj u úhrad za elektřinu, plyn, dodávky tepla a nákup ostatních služeb. Obdobně neurčitý efekt může mít také nedávná devizová intervence ČNB.

S ohledem na hospodářskou a legislativní nestabilitu v oblasti sdílených daní, způsobenou jak předcházející vládou, tak i možnými změnami vlády nové, která vzejde z voleb v roce 2013, je vývoj predikce hodnot sdílených daní spíše opatrný. Pokud v této oblasti nedojde k zásadním změnám, lze počítat v jednotlivých letech rozpočtového výhledu s cca 10 - 15 mil. Kč vyššími příjmy ze sdílených daní.

Tabulka č. 8: Rozpočtový výhled 2014 – 2018

ř.	Údaje (tis. Kč)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
*1	DAŇOVÉ PŘÍJMY CELKEM	1 114 160	1 220 747	1 273 776	1 290 226	1 291 159	1 287 809	1 316 934	1 349 261
2	DPFO ze závislé činnosti	217 164	222 794	244 045	241 500	235 469	244 959	251 695	259 246
3	DPFO OSVČ	17 364	32 922	28 077	23 000	23 001	24 519	25 193	25 886
4	DPFO vybíraná srážkou	18 993	22 668	20 265	23 000	22 697	22 924	23 210	23 500
5	DP právnických osob	198 570	222 169	234 358	225 000	212 181	217 422	223 401	230 103
6	DP právnických osob za obce	25 379	15 425	15 000	12 000	12 060	12 120	12 181	12 242
7	Daň z přidané hodnoty	471 555	442 309	450 000	485 000	502 907	480 829	494 052	508 874
8	Místní poplatky	70 287	59 251	73 931	69 126	70 384	71 709	73 003	74 335
9	Správní poplatky	31 808	23 321	24 000	24 000	24 240	24 482	24 727	24 974
10	Daň z nemovitostí a z majetku	55 146	125 514	122 000	122 000	122 610	123 223	123 839	124 458
11	Ostatní daňové příjmy	7 893	54 735	62 100	65 600	65 611	65 621	65 632	65 642
*12	NEDAŇOVÉ PŘÍJMY CELKEM	566 814	101 138	141 350	124 463	85 489	85 878	86 271	86 668
13	Příjmy z poskytl. služeb a výrobků, zboží	57	1 870	3 126	2 824	2 866	2 895	2 924	2 953
14	Příjmy z pronájmu	4	325	0	0	0	0	0	0
15	Výnosy z finančního majetku	48 712	17 191	6 081	25 296	24 722	24 727	24 731	24 736
16	Přijaté sankční platby	62 307	60 226	47 011	43 980	43 830	44 185	44 545	44 907
17	Příjmy z prodeje nekapitál. maj. a ost. ned. př.	9 767	20 947	41 052	14 922	14 071	14 071	14 072	14 072
18	Přijaté splátky půjček	445 968	579	44 080	37 441	0	0	0	0
*19	DAŇOVÉ A NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	1 680 974	1 321 885	1 415 125	1 414 689	1 376 648	1 373 687	1 403 205	1 435 930
20	Neinvestiční dotace (transfery)	453 324	134 038	76 233	66 014	67 076	67 407	67 741	68 076
21	Převody z vlastních fondů (HČ)	98 183	74 897	25 752	14 912	14 500	14 500	14 500	14 500
*22	BĚŽNÉ PŘÍJMY	2 232 481	1 530 820	1 517 111	1 495 614	1 458 224	1 455 594	1 485 446	1 518 506
23	Prodej inv. majetku, akcií a majetkových práv	2 005	81	0	0	10 000	10 000	10 000	10 000
24	Investiční dotace (transfery)	111 904	104 083	48 059	0	0	0	0	0
*25	PŘÍJMY CELKEM	2 346 390	1 634 983	1 565 169	1 495 614	1 468 224	1 465 594	1 495 446	1 528 506
26	Platy zaměstnanců vč. odvodů	172 406	171 864	171 431	168 918	164 658	166 328	168 798	171 703
27	Nákupy DHM, materiálů, ostatní	16 200	15 433	17 832	19 097	19 305	19 455	19 607	19 760
28	Úroky, leasing a ostatní finanční výdaje	97 067	99 658	95 418	100 043	101 855	101 834	101 814	101 800
29	Nákup energií	14 529	14 570	18 210	18 123	18 938	19 222	19 607	20 049
30	Nákup služeb	333 277	345 379	326 289	368 367	337 647	341 846	346 097	350 402
31	Opravy a udržování	62 402	86 978	99 410	145 720	86 186	87 048	88 354	89 237
32	Ostatní nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	3 423	3 554	4 219	4 856	4 672	4 693	4 719	4 745
33	Neinv. transfery podnikatel. sub. a nezisk. org.	237 265	231 386	244 137	227 414	231 331	233 691	236 075	238 484
34	Neinvestiční příspěvky PO	335 483	336 890	284 808	296 374	300 829	303 837	306 876	309 944
35	Neinvestiční příspěvky ostatním rozpočtům	81 464	94 407	16 565	13 345	13 434	13 518	13 603	13 689
36	Neinv. transfery obyvatelstvu	306 361	1 749	1 595	1 595	1 600	1 600	1 600	1 600
37	Ostatní neinvestiční výdaje a transfery	1 376	1 074	12 462	36 241	510	510	510	510
*38	BĚŽNÉ VÝDAJE	1 661 252	1 402 942	1 292 376	1 400 093	1 280 965	1 293 582	1 307 659	1 321 924
39	Kapitálové výdaje	649 759	268 039	205 586	70 122	30 000	30 000	30 000	30 000
*40	VÝDAJE CELKEM	2 311 011	1 670 981	1 497 962	1 470 214	1 310 965	1 323 582	1 337 659	1 351 924
*41	SALDO v rozpočtové skladbě (bez financování)	35 380	-35 998	67 207	25 400	157 259	142 012	157 787	176 583
42	Uhrazené splátky jistin a dluhopisů	240 554	242 143	122 294	1 060	1 060	1 060	1 060	0
43	Přijaté půjčky	132 644	318 914	77 087	4 860	0	0	0	0
44	Změna stavu na bankovních účtech	133 428	-1 533	48 000	40 800	0	0	0	0
45	Řízení likvidity	-60 899	-39 240	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
*46	FINANCOVÁNÍ	-35 380	35 998	-67 207	-25 400	-71 060	-71 060	-71 060	-70 000
*47	PŘÍJMY všechny	2 612 463	1 953 897	1 690 256	1 541 274	1 468 224	1 465 594	1 495 446	1 528 506
*48	VÝDAJE všechny	2 612 463	1 953 897	1 690 256	1 541 274	1 382 025	1 394 642	1 408 719	1 421 924
*49	SALDO úplné	0	0	0	0	86 199	70 952	86 727	106 583
*50	Provozní přebytek	571 229	127 877	224 734	95 522	177 259	162 012	177 787	196 583
*51	Rozdíl provozního přebytku a spl. jistiny	330 675	-114 266	102 440	94 462	176 199	160 952	176 727	196 583
*52	Index provozních úspor	25,59	8,35	14,81	6,39	12,16	11,13	11,97	12,95
*53	Dluhová základna	2 346 390	1 634 983	1 565 169	1 495 614	1 468 224	1 465 594	1 495 446	1 528 506
*54	Dluhová služba	340 525	341 707	217 688	101 103	102 915	102 894	102 874	101 800
55	Dluhová služba / dluhová základna (v %)	14,51	20,90	13,91	6,76	7,01	7,02	6,88	6,66
56	Zůstatky na účtech	154 350	157 948						
57	Pohledávky	390 098	389 291						
58	Závazky	2 752 445	2 751 425						
59	Stav úvěrů	83 992	149 967						

Seznam tabulek a grafů

Graf č. 1:	Vývoj sdílených daní.....	7
Graf č. 2:	Vývoj příjmů, výdajů a salda hospodaření.....	8
Graf č. 3:	Vývoj příjmů	9
Graf č. 4:	Vývoj výdajů.....	9
Graf č. 5:	Meziroční změny běžných příjmů a výdajů.....	10
Graf č. 6:	Vývoj běžných příjmů, výdajů a provozního přebytku.....	10
Graf č. 7:	Vývoj indexu provozních úspor.....	11
Graf č. 8:	Vývoj vybraných výdajových skupin.....	11
Graf č. 9:	Vývoj rozdílu provozního přebytku a splátek jistin.....	12
Graf č. 10:	Meziroční změny PP a provozních příjmů a výdajů.....	14
Graf č. 11:	Vývoj hospodaření	19
Graf č. 12:	Vývoj běžných příjmů a výdajů.....	19
Graf č. 13:	Vývoj provozního přebytku	20
Graf č. 14:	Vývoj indexu provozních úspor.....	20
Graf č. 15:	Vývoj dluhové služby	22
Tabulka č. 1:	Vývoj hospodaření města.....	6
Tabulka č. 2:	Meziroční změny ukazatelů hospodaření	13
Tabulka č. 3:	Predikce sdílených daní na rok 2013.....	14
Tabulka č. 4:	Kumulovaný rozpočtový výhled	17
Tabulka č. 5:	Predikce sdílených daní na rok 2014.....	18
Tabulka č. 6:	Volné finanční prostředky	21
Tabulka č. 7:	Dluhová služba města v letech 2014 - 2018	22
Tabulka č. 8:	Rozpočtový výhled 2014 - 2018	26

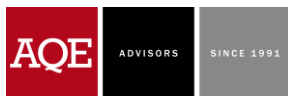
Stupnice ekonomického hodnocení AQE advisors, a.s.

Krátkodobé hodnocení

STR1	Výborné subjekty v plnění svých závazků v krátkém časovém horizontu
STR2	Kvalitní subjekty s dobrou schopností splácet své aktuální závazky
STR3	Vyhovující subjekty dostát svým závazkům včas
STR4	Sporné subjekty s rizikem plnění svých závazků v termínu
STR5	Nevhodné subjekty neschopné plnit své i krátkodobé závazky

Dlouhodobé hodnocení

A	výborné subjekty, bez rizika a s vynikající schopností splácet své závazky
A1+ A1-	velmi dobré subjekty, s výbornou schopností splácet své závazky, s očekávanou stabilní budoucností
A2+ A2-	dobré (kvalitní) subjekty, s velmi dobrou schopností splácet své závazky, doporučeno sledovat budoucí riziko v delším časovém horizontu
B+ B-	přijatelné (bonitní) subjekty, s dobrou schopností splácet své závazky, doporučeno sledovat budoucí riziko již ve středním časovém horizontu
B1+ B1-	vyhovující (uspokojivé) subjekty, s dostatečnou schopností splácet své aktuální závazky, s nejistým budoucím rizikem již v krátkém časovém horizontu
B2+ B2-	průměrné subjekty schopné splácet své aktuální závazky, s problematickou budoucností
B3+ B3-	podprůměrné subjekty s poměrně rizikovou schopností splácet své závazky, s rizikovou budoucností
C+ C-	sporný (spekulativní) subjekty s nejistou schopností splácet své závazky, se značně rizikovou budoucností
C1+ C1-	nevhodné (rizikové) subjekty s nestabilní schopností splácet své závazky, s vysokým rizikem v budoucnu
C2+ C2-	nezpůsobilé (vysoce rizikové) subjekty s neschopností a neochotou splácet své závazky

Zpracovatel: AQE advisors, a.s.
třída Kapitána Jaroše 31
602 00 Brno

Zpracoval: Ing. Jan Obrovský

Vedoucí projektu: Ing. Jan Obrovský

Brno, prosinec 2013

